

LO SOMATENT

DIARI REGIONALISTA Y D'AVISOS Y NOTICIAS

Any XV

Reus. Dijous 8 de Març de 1900

Núm. 3.510

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en les principals
libreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallorquí, carrer Junquera, 6.
No se retornen los originals encara que no's publicui.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes	Pts. 1
a provincies trimestre	3'50
Estranger y Ultramar	7
Anuals, a preus convencionals.	

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

Farmacia Serra

12 ANYS

XAROP SERRA

es lo millor remey pera combatre per crò-
nica y rebelde que sia tota classe de.....

TOS

de continuadas curacions y d' una
acceptació general, son les millors
probas pera demostrar que 'l

La que paga més
contribució de la pro-
vincia.

Secció doctrinal

Espanyolisme

Son hermosíssims los diaris de Madrid y altres que
no ho son, y son mes hermosos encara la majoria de
la gent, del gran plenell central que per gloria y be-
nestar de tots va acampar en sas desertas planas y
desde allí regeix tota l'Espanya.

Demanem nosaltres lo que volen tots, los pobles
lliures y això ho fundém en lo dret que hi tenim. Es
la nostra l'aspiració á una vida civilizada que no'ns
poden dar, lo desitg d'una vida econòmica esplèndida
que ells, nascuts pera pobres, no podrán may darnos;
y en això, que es una aspiració que sentim indepen-
dent de ells, no hi saben veure més que l'odi ó las
passionetas dels pobles.

Dihém que som diferents d'ells en cos y en ànima
y en això que ho dihem y ho provém ells hi sembla
odi; repetim que son art no es lo nostre, es llengua
tampoch ni sa literatura y en això també hi veu-
hen odi.

Dihém ab sentiment que en Cervantes no es gloria
nostra, que son Velázquez tampoch, y creuen que
això es desprecii; afirmant que son art moresch dihem
que es d'ells y dels mogrebites, y creuen que això
també es desprecii.

Es una baixa concepció d'entendiment raquítich al
veure odi en lo sentiment de distinció y de diversitat
que sentim respecte á ells.

Els son uns, nosaltres uns altres; això vol dir di-
versitat y res més. Ens diversifican las virtuts y 'ls vi-
cios, ens separan perfeccions y defectes y al dir això
no expressém pas odi.

Vé, en canbi, lo dia per ells de la desgracia; s'
inunda una de sas poblacions trogloditas, ó una vila
de barracasses crema, y nosaltres los envíem nostra al-
moyna, y ella, en això que es caritat, que es humani-
tat, hi veuen espagnolisme, que per ells vol dir cas-
tellanism; carinyo á sas lleys, á son govern, á sa
llengua, á sa civilisació; desitg de ser part d'ells,
com ells.

Arriba l' Foment à Ataquines ab l' or dels catalans
egoïstas y ab las robes dels catalans «explotadores», y
en això no hi saben veure més que espagnolisme.

Això ho veu la premsa, y això ho veuen sos
grans homes y això ho escriu en Gamezo,

Nosaltres volém ser distints d'ells, separar de la
seva la nostra administració y l' nostre govern, y ens
diuen traydors y criminals; fa poch ho deyan el Fo-
ment y á sos homes; l' endemà volent lo mateix los
ajudém en sas desgracias, y ells no concebeixen que
això sigui possible.

L' amich no pot ser diferent d'ells, sino com ells;
lo país, unit ab ells, no pot fer diferentas lleys y vida
diferentes, sino igual que ells. Pera unir-se ab algú
han de menjarsel.

Es tristíssim aqueix escut intel·lectual que fa difícil
lo pervingire, per Catalunya, que vol ser lo que ha de
ser, sense odiar al infeli castellá de las vilas trogo-
ditas y dels pobles de barracás.

JOSEPH PUIG y CADAFALCH.

Catalunya y el problema obrer

La cuestió preocupa á tots los Estats civilitzats. Al
presentar-se a Catalunya, única regió del Estat espa-

nyol sbont lo problema obrer té importància, per esser
la única regió espanyola que té desenrotllada una
gran indústria, ve complicat per las condicions espe-
cialíssimas en que's troba aquesta terra, que dificul-
tan sa solució y que agraven lo malestar que 'ls pro-
blemas obrers produueixen en las societats modernes.

Totas las nacions industrials d'Europa y d'Amé-
rica se troben definitivament constituidas políticamen-
te no tenen cap gran problema á resoldre de régime
interior, y en l' exterior han vingut gosant d' una pau
que ha favorecent lo desenrotlllo dels seus interessos
materials. Ademés los seus governants han procurat
per tots los medis fomentar las fonts de producció, y
han buscat en las expansions colonials assegurar y au-
mentar lo mercat de llurs manufàcturas.

A Catalunya las cosas passan de ben diferente ma-
nera. Catalunya forma part del Estat espanyol que
avui encara no està definitivament constituit, d' un
Estat que durant tot aquest sige ha estat en guerra
civil, que las cuestiones dinàsticas y religiosas han
provocat; d' un poble ahont las lluytes polítiques s' han
dut á extrems salvatges, perturbant la tranquilitat pú-
blica, impedint això lo desenrotlllo dels interessos ma-
terials que necessitan la pau y l'estabilitat; d' un Es-
tat dirigit per la gent del centre de la Península, des-
coneixedora, de lo que es l'industria moderna y que
senten un desprecii instintiu envers lo comercient y la
industrial; Catalunya, en fi, forma part d' un Estat di-
rigit per burócratas que no pensan més que en au-
mentar los tributs, en posar travas á tota iniciativa,
en multiplicar las oficinas, en fer expedients, variar
aranzeis; y que per comptes d'aumentar los mercats
d'expansió colonial, part llastimosament las colonies
per culpas de sa imprudent y dolentissima adminis-
tració.

Un Estat mal constituit, mal administrat, empot-
bit per las guerres, y débil devant de totas las altres
nacions, sufreix imposicions del Govern d'aquestes
en materia econòmica, que encara fan més difícil la
lluya al industrial català.

Catalunya, doncs, per trobarse en constant rela-
ció ab lo mon civilizat, té de solucionar tots los pro-
blemas que preocupan al mon, mes un, lo de la seva
propia constitució, per formar part d' un Estat mal
constituit.

Y això com en las demés regions ó comarcas in-
dustrials del mon poden dedicar totas las seves ener-
gies á la solució dels problemes obrers, nosaltres, los
catalans, tenim de fixar l'atenció sobre un de primor-
cial; això es, lo de la vida de l'industria constantment
amenassada per las disposicions dictadas pel poder
central.

En aquest estat de cosas se'n presenta'l problema
social á Catalunya, en aquestes dolentes condicions l'
han de resoldre obrers y fabricants y lluny de trobar
en los poders públics los coneixements y la templan-
sa necessàries, troben en ell lo primer enemic, puig
la política dels burócratas, sense més ideal que conser-
var l'hegemonia del poder, està interessada en pro-
moure divisions entre 'ls catalans pera millor dominar-
los, retardant lo triomf dels ideals autonomistas, que
son los únics que agermanan los interessos de las
diversas regions espanyolas.

Fabricants y obrers, qualsevol que sigan las dife-
rencias que'ls separin, se troben devant d'un enemic
comú, devant de la burocracia espanyola, que pot po-
sar en perill la vida de la indústria catalana y la dels
mils obrers que d'ella viuen. Vol dir això que fabri-

cants y obrers tenen d'unir-se per combatre; l'interès
propí y l'superior de la patria ho exigeixen. Pobres
d'ells si s'escoltan lo cant de las sirenes de Madrid!

Crònica Agrícola

Producció continua del carburo de calci

S'atribueix professor Freeman, de Xicago, haver
descobert un nou sistema de produuir lo carburo de
calci d'un modo contínuo, ensajat en la Institució
«Armour», de Xicago. L'aparato pot comparar-se á
una lámpara d'arc voltaic sumament gran, tancada
en una cambra de rajolas refractàries, quin carbó su-
perior sia buyt, y per ell s'introduueixi, en polvo, la
barreja de 60 per 100 de cals y 40 per 100 de cok, que
cau directament á l'arc voltaic, en le que's fón
instantàneament, y'l carburo, en estat de fusió, surt
del aparato d'una manera contínua, ab lo resultat de
produuirse al preu de 60 pessetas la tonelada, segons
los càlculs del professor Freeman.

Un sistema que produueixi carburo á 60 pessetas ja
tonelada, quan tots los què estan en ús sòls li donan
de 150 á 200 pessetas, tindria gran importància; pero
aconsellém á nostres lectors que no creguin que's
trobi inventat ja. Pera creure en lo preu, suposat pel
professor Freeman, seria precís conceix 'ls elements del
càlcul ab detalls complets, y veure en què consisteix
la immensa diferença, y sobretot, quins son los com-
ponents d'aquell preu que s'inclouen y quins s'exclouen. Nosaltres hem demandat al professor Free-
man que se serveixi donarnos lo càlcul del preu en
detall; si's presta á donàrsos, serà bona senyal, si's
negà, serà evident que es incompliert lo preu. Tots los
que no han practicat per sí mateixos la fabricació del
carburo, estiman sempre molt per devall de la realitat
lo factor renovació de electrodos en la producció del
carburo de calci, y en veritat que 'ls electrodos del nou
sistema no poden ser partitx despreciable en lo preu.
A poc que s'aproximi al del sistema en ús, queda
poch pera primeras matèries, producció de corrent,
depreciació de material y gastos generals.

(Revista minera)

Extracció del crémor tartre de la brisa

Lo método actual d'extracció del tartre té varis
inconvenients: es lent; sole pot ferse en hivern; exi-
geix vast emplassament y molts cristallisadors; neces-
ita molt combustible.

L'enginyer senyor Negro Vincenzo ha ideat un
procediment molt més ràpid y práctic. Fa passar una
corrent contínua d'aygua bullint en la bateria de botas
en las quals s'ha desalcoholisat la brisa. Las aygnas
mares passen per una làmina de ferro estanyat, ondu-
lada, d'un metre d'ample per 25 centímetres de pro-
fonditat y 30 metres de llarg, collocada sobre una
canal de mampostería, en la qual circula en sentit
invers una corrent d'aygua freda. Aquestes canals
tenen una pendent molt lleugera, y la velocitat de las
corrents està arreglada de manera que las aygnas ma-
res surtin á 40 graus. Aquestes aygnas tornen á la
caldera lo mateix que las de refrigeració, recuperantse
el aixís 80 per 100 del calor gastat. Se las filtra d'una
manera especial avans d'arribar á la canal, que està
dividida, per medi de diafragmes, en trossos de dos
metres pera afavorir la precipitació y clarificació dels
cristalls.

Aquest método es ràpid y senzill, y dona, sense

transformació ulterior, tota la sal de terra baix forma de bisserrat de potasse: pot utilitzar-se en hivern i en estiu, i no exigeix gran gasto de combustible, gràcies a la recuperació de part del calor. Los gastos pujan a 20 céntimes per quintal de residuo tractat. Per desgracia los d' instal·lació poden alosnar la suma de 20.000 francs per una mitjana explotació.

(Le Messager Agricole du Midi)

Notas sobre l' alinita

D' una Memoria del professor Damsesux, publicada en lo «Boletín de la Agricultura», de Bèlgica, prenem la següent nota extractada per A. de Wilde, aprop dels efectes de l' alinita sobre 'ls cultius. Se refereix als ensaigs verificats en lo Jardí Agrícola del Institut del Estat. Diu així:

«Quatre parcelles de cinc àrees cada una foren sembrades de sègol i cívada ab l' objecte d'estudiar la influència de l' alinita, aquesta preparació microbiana lleugera a volar per una casa alemanya y que devia donar als cereals la facultat d'utilitzar l' àigua lliure del aire. Los resultats d'aquest any no son fallegers, y 'ls cultivadors feran be en abstenerse en emplegarla interí no vingen repetits experiments a comprobar la eficacia del producte en qüestió.»

(Del Resumen de Agricultura.)

Un viatje á Andalusia

L' ARRIBADA

L' hora de Murcia ab sos sembrats y boscos de palmera, ab sus travallades muntanyas y lo seu mar quiet y tranquil per fondo, oferia un nou quadro de bella prespectiva, en lo que tant hi podia tenir que veure la bellesa versificada, com la paleta del pintor.

Lo tren caminant unes vegades ab marcada mandra y altres corrent á mes no poder deixava enrera los valls de Lorca en alguns anys riquíssim y en-guany á causa de la seca plens de miseria.

Entra la fosca á mida que 'ns acostém á la terra andalusa, pèrdent tot lo que tenia vida en la naturalesa del camp forma y color y pera distreurens no 'ns queda mes remey que girar la vista entorn lo redunit espai del wegó.

Res digne d' especial menció s' ovira y així com lo Sol s' ha amagat entre 'ls rocam de la muntanya, ja recolza lo seu cap en la coixa del assiento.

Arriba á Baza: sopém en una fonda de no gayre confort, més que á depressa y la diligència, lo cotxe ens convida a passar una nit deliciosa, mentres tant fa via cap á Guadix.

En aquesta població encara es de nit, si be comensa á distingir la silueta dels arbres y la naturalesa sacudint la son va despertantse ab la claror del nou dia.

Una campana escardada anuncia als passatgers la prompte arribada del mixte, y miij endormiscats y cor-confusos aném cap á la taquilla.

Almeria, segona, Almeria, tercera, la majoria dels passatgers aném á la capital.

Mou lo mixte, cansoner, y comensem á sentir fret: tot es sacudir lo cos y pegarnos las mans: y 'ls que som forasters del terreno no 'ns espliquém, de moment, lo motiu.

Es que tenim á la vista y per cert massa apropiat nostre la Serra Nevada que ja coneixém per la Geografia, però quin coneixement no 'ns dona la idea exacta de lo que es en realitat.

Yo al veurerla tan magestuosa ab son cap nevat l' admirava de debò: y per mes que veia que tot lo camp que la volta es erm, perque ella 's cuida de que res produheixi, la veritat no perdonava, y casi 'm vaig enfadar perque un amigo me va fer observar que en tot aquell camp no si cuijan mes que maladições y blastemias.

—No veu en aquella falda l' sembrat y 'ls olivers —li vaig respondre.

—Si señor—me replica—pero estos aunque chicos, tienen mas de cien años, ya ve V. si hay para que maldecir á ese monstro de personas canas.»

L' home, vull dir l' amigo, no estava per poesia ni romanticisme; encara que andalús es de la escola materialista y possitivista.

Ab tot això las estacions se succeian y per fi arribaren á las poblacions de prop de la capital que ya tenen un camp més alegre, y com qui camina fa la seva via, caminant per nosaltres, lo tren, entrá en agullas de la estació d' Almeria.

Ja soch á Andalusia vaig dirme á mi mateix: ja es cump erta la ruta d' aquest article.

Y efectivament pera convensem que ja era á Andalusia vaig girar los ulls al cel.

¡Quin desencant! Aquell blau puríssim de 'ns

parlen los postes y 'ns pinta los pintors, estava empenyat per un llensol, gris, com si fos de tristesa indefinida.

No m' explicava lo fenòmeno y fins crech que mon cor va batir de alegria les seves ales, perque no s' hi trobava foraster sota d' aquell cel tant enlayrat.

Pero aquest es un detall que demà ja no tindrà justificació. Així es que ab apuntar o ni ha prou.

Ara lo que mereix que expliqui al apreciable lector y als bons volguts amics que m' han陪伴at en aquest viatge, son unes impresions més íntimas que certes costums ó millor dit pel caràcter de aquesta gent, que ho recullit.

May havia visitat Andalusia y no obstant m' he topat que ab quants he parlat son *amigos* y t' ho diuen ab una paraula tan senzilla y dolsa que casi t' ho fan creure.

¡Amigol jamigol! no, no son exclamacions de sorpresa de les que fem los catalans quan empleem aquella frase, ¡Amigol jamigol! vull dir que m' ho diuen y 's pensan que ho son: y jo joobra de mil que no ho creya que tinguis amics per aquell.

Y algunas voltas també me diuen *querido*, (consisti que en abdos cassos no mes parlo d' homes) y no sapiguer los travalls y penas que he de passar pera corresponder á aquestes atencions de simpatia y pera provar ab una sincera correspondencia que en mon cor no hi nihan odis per niogú á qui no coneugi.

Si això dura massa me penso que quan torni per aquesta terra, cubrirá lo meu cap un *cordobès*, sombrero, y ajustarà mon cos una *xaquetilla*.

* * *

De las andaluzas no'n puch dir res: ab cap he parlat y ademés he rebut carta de una *nena* que se m' ha enfadat per lo que deya de las valencianetas.

FRANCESC COLOM Y ESCODA.
Fora de casa 4 Mars 1900.

CRÒNICA

Observacions Meteorològicas

del dia 7 de Mars de 1900

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Horas d'obser-vació	Baròmetre aneroide	Grau d'humitat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel	Obser-particular:
9 m.	755	69	'	43	Ras	
3 t.	755	65				

Horas d'obser-vació	TEMPERATURAS		VENTS	NUVOLS	
	Màxima	Minim.	Ter. tip.	direcció	classe can.
9 m.	Sol. 26	1	8	S.	Cumul 0'2
3 t.	Sombra 16	11	SO.		0'3

Hem rebut sagells de la «Unió Catalana» de la darrera emissió.

Tots quants companys de causa desitgin adquirirne poden ferho en nostra Redacció.

Sessió del Ajuntament

Baix la presidència del primer tinent d' Alcalde D. Emili Briançó y ab assistència dels regidors señors Navás (E.), Pallejà, Jordana, Artés, Mayner, Aiguadé, Oliva, Borrás, Casagualda, Serra, Vergés, Guesch y Vilella se celebráahir nit la de primera convocatoria correspondent á la present setmana.

Se llegí y aprobá l' acta de la anterior.

Lo B. O. no porta res que interessi á la Corporació.

Se doná compte y aprobá la redacció del plech de condicions pera treure á subasta per cinch anys las escombraries de las vías públiques.

Entre variis dictámens d' escàs interès se llegí l' que doná la secció correspondent al testament de Maria Valls y Huguet, á favor de la Casa de Caritat. En aquest assumpte feren ús de la paraula 'ls señors Vergés y Casagualda, demandant aquést quedés per vuit dies sobre la taula y així s' acordá.

Quedá també per vuit dies sobre la taula lo plech de subasta pera la colocació de 34 archs voltaichs pera la iluminació pública.

Se llegí una comunicació de la «Electra Reusense» proposant l' Ajuntament un nou plan d' iluminació de la Plaça de Prímet per medi dels archs voltaichs.

S' aprobaron variis comptes contra l' Ajuntament, donant aquí terme lo despaig ordinari, aixecantse la sessió després de fer ús de la paraula los señors Navás y Pallejà per una proposició d' aquést quina discussió s' aplassà fins adquirir datus sobre l' material de que s' tracta.

Per los dependents del regnat de Consum se demanaren obrir cinquanta kilos de tecino per tractar d' introduirlos sens satisfacer los drets corresponents.

Hem rebut un exemplar de la memoria recentment publicada pel doctor en medicina y cirurgia don Francesc Carbonell y Solés, titulada «Estudio de la Cistitis Tuberculosis».

Aquesta obra fou recompensada en 1000 pessetes per la Real Academia de Medicina y Cirugia de Barcelona en lo concurs per l' premi del Dr. Gert, en la inauguració del present any.

Se ven el preu de 3 pessetes á cada l' autor, Clars, 80, pral., Barcelona.

Prompte serà un fet l' establiment del servei d' automòbil en la carretera de Lleida á Tremp.

Lo dimengevinent tindrà lloc en la societat «La Palma» una escollida funció ab la qual se començarà la temporada de Cores, debutant en ella la aplaudida y coneguda nostra senyora Canavel la que ha sigut contractada per aquella societat.

Desde l' dia primer del present mes fins igual setmana de Setembre, queda absolutament prohibida tota classe de cassa, á excepció dels ànechs silvestres, que podrán cassar-se fins lo 31 de Mars, y 'ls coloms, tortolas y guatillas, que podrán cassar-se fins lo primer d' Agost en tots aquells predis en que ja s' hegin recolletat les cullites.

Llegim:

«En l' hospital de Murcia ha mort de tam lo mestre senyor López Ripoll.

No fa molts dies també morí de tam la mestra de Cerdà.

Sense comentaris.

La «Gaceta» d' ans d' ahir anuncia vacant la Conselleria municipal de Valls, la qual ha de proveir-se per concurs.

Les huelgas van prenent increment á tota Catalunya y especialment á Girona, ahont estan en huelga los travalladors de totes les fàbriques.

Lo recaudat en lo dia d' ahir en la Administració de Consums per diferents espècies puja la cantitat de pessetes 1085'21.

Retallé d' un confrare de Barcelona:

«Ahir el matí, á las onze, ha soptat els veïns del carrer Major, de Gracia, y á les persones que transitan per aquells voltants, un fort terratrèmol seguit de crits d' auxili.

N' era la causa l' haverse ensorrat part d' una casa situada á la entrada de dit carrer, punt conegut pels Jardins.

La esmentada casa es la senyalada ab lo número 13, propietat de don Joseph Escrigas, domiciliat al carrer Nou de la Rambla, qui fa alguns dies havia disposat l' enderrocamet del edifici per ser molt antic.

Las obras se trobaven bastant adelantadas, doncs l' ala esquerra de la casa estava enderrocada fins á primer pis.

La brigada que hi treballava se componia de dotze obrers.

La part ensorrida comprén la paret mitjera y 'ls revoltons del primer pis.

Tot seguit hi esduren els veïns y passavolants, que juntament ab los travalladors ocupats en las obres, comensaren a remoure la runa, oferintse á sos ulls un esgarrifós espectacle: un dels obrers era cada-vre, presentant en diverses parts del cos grans ferides per les que rajava á dolls la sanch.

També foren descolgats d' entre les runas altres dos travalladors lesionats més ó menos gravement.

Seguidament va passar-se llista dels homes ocupats en l' enderrocamet de la casa, trobant-se á faltar un, pel que s' feu un nou reconeixement de las runas, sense cap resultat.

Al cap d' estona comparegué l' obrer que s' busca, anomenat Pere Freixas, qui havia anat á denar compte de la desgracia al amo de la finca.

Del mort no més se sap que s' diu Frutos, y era casi bé desconeugut de sos companys, per fer-ne més un dia que treballava ab ells.

Los ferits son: Francisco Perelló, de 22 anys, solter; presenta fractura de la tibia y el peroné drets; Miquel Palomares, de 22 anys, casat, té una ferida per esquinçament á la planta del peu dret, ab fractura de dos ossos. L' estat del primer, que era l' encarregat de les obres es grave, y l' del segon de pronòstic reservat.

Abdós foren curats al dispensari de les ex-Casas Consistorials d' aquella barriada abans quedaren inacabats.

També fou curat un altre obrer que s' diu Vicenç Peres de 24 anys qui presentava contusions de poca importància a la cuixa y peu dreit.

Compartegué el lloc del succeís lo Jutjat del districte del Nort disposant la conducció del cadàver del infotunat Frutos al dipòsit judicial del carrer de la Palma d' aquella barriada.

Hi vegèrem també el Aloalde occidental senyor Martínez Domingo, als tinentes d' alcalde senyors Bartolomé y Jordana, als regidors senyors Maerga y Berenguer, al arquitecte municipal senyor Falqués, al comandant de la guàrdia municipal senyor Vilaseca y a una brigada de bombers ab los utensilis del quartell de Santa Caterina d' aquesto ciutat.

Devant de la casa enrunada hi hagué tot lo dia una gran gentada comentant l' accident.»

A la memoria d' en Quer

RECORT DE GRATITUT

Un dels números de Lo SOMATENT que veig rebre a Cartagena portava la dolorosa nova pera mí de que l' benvolgut y estimat amic don Lluís Quer y Cugat havia desaparegut del món d-los vius.

A succeir aquesta desgracia durant mia estancia en aixa ciutat, probablement la ploma que escriu aquest recort de gratitud hauria sigut la encarregada de rendir a la memòria del senyor Quer, lo mateix tribut en nom del discri.

Per això les escrich: y jo que al senyor Quer havia tingut l' atreviment de manifestar la meva desconformitat en algun dels seus actes públichs, com l' havia aplaudit en los més, crech cumplir en lo deber dels meus sentiments, exposant que la pèrdua de tan distingit pàtric, es d' aquelles que produheixen fonda sensació en la població de que son fills,

Y que l' senyor Quer per demunt de tot era un bon reusenc, que s' estimava a la ciutat y que per glòria d' ella s' hauria imposat los majors sacrificis, ho pregonan los seus actes.

Pena ha de sentir la seva distingida y respectable família; més si condol hi ha pera pèrdua tan grossa, búsquil en aquestas simpatías de condol que per arreu ahont hi ha un reusenc, ha fet esclatar la nova de la seva desgracia.

FRANCESC COLOM Y ESCODA.

Almeria 4 Mars de 1900.

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Sant Julià.
Diss de demà.—Santa Catarina.

Secció comercial

J. Marsans Rof

Representant en Reus: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA AGNA, 26. (Teléfono núm. 21)

Cotisiació a Barcelona á las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	73'87	Aduanas	102'
Exterior	'	Norts	57'60
Amortisable	'	Alicants	76'20
Cubas 1896	86'75	Orenses	17'
Cubas 1890	72'75	Obs. 6'00 Fransa	'
Filipines	91'12	Id. 6'00	50'75
Exterior París	70'57	Id. 3'00	'

GIROS

París	31'90	Londres	33'25
-------	-------	---------	-------

Ordres de Bolsa pera Barcelona Madrid y París.—Compra y venda al compiat de tota classe de valors.—Descompte de cupons.—Compra de monedas d' or y bitllets de tots los països.—Gires sobre Barcelona y Madrid.

Bolsi de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisiació a Barcelona á las 4 de la tarde del dia deahir.

Interior	73'92	Cubas del 86	86'75
Orenses	17'05	Cubas del 90	72'68
San Juan	'	Aduanas	101'75
Norts	57'60	Obs. 5'00 Almansa	98'50
Fransas	'	Id. 3'00 Fransa	50'
Filipinas	91'25		

PARÍS

Exterior	70'60	Madrid	'
----------	-------	--------	---

GIROS

París	31'90	Londres	33'25
-------	-------	---------	-------

Se reben órdes pera operacions de Boles Compra y venta al contat de tota classe de valors cotizables de Boles. Descompte de cupons y compra de monedas de tots los països.

Cambis corrent

en lo dia d' abir donats per la Junta Sindical del Col·legi de Corredors de Comers de la piazza de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Ops.	Diper.	Paper.
Londres 90 dies fetxa.	'	32'50	32'60
» 8 dies vista	'	'	'
» vista	'	32'75	32'80
París 90 dies fetxa	30'50	30'10	30'60
París vista	'	'	'
Marsella 90 dies vista	'	'	'
Perpinyà »	'	'	'
VALORS LOCALES		DINER	PAPER
Gas Reusense.	700		
Industrial Farinera	650		
Banch de Reus de Descomptes y Prestams	600		
Manufacturera de Algodón	155		
Companyia Reusense de Transvias	25		

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 6

De Málaga y esc. en 6 dies v. Martos, de 1.046 ts., ab efectes, consignat à don Antoni Mas.

Despatxades

Pera Génova y esc. v. Martos, ab efectes.

Pera Denia berg. gol. Joan, ab tránsit.

Pera Valencia v. suech Cette, en lastre.

Anuncis particulars

Mas

Ab caudal d' agua propi.

Se'n ten un, á un quart de la Ciutat; d' onze jorinals de terres; que compita ab mina propia, y conduceix d' aguas perfecta. Bon camí y casa, de construcció moderna; ab habitació pera pajessos y amo de la finca; corrals y dependencias pera'l bestiar exta exta.

Pera informes dirigirse á l' imprenta.

CAFÉ CENTRAL

Per cessar en aquest negoci lo duenyo de dit establecimiento, lo vendrà mitjants tracte personal.

Pera informes al mateix duenyo.

Interessant als viticultors

CARTILLA RÚSTICA

PER AUS DEL CULTIVADOR

DE LA

VINYA AMERICANA

PUBLICADA

Per la Redacció de «El Labriegos»

Vista la bona acollida que ha merescut la primera edició d' aquesta CARTILLA RÚSTICA impressa en idioma català, tota vegada que s' vegé agotada en un breu espai de temps, la Redacció de «El Labriegos» cregué convenient procedir á sa reimprexió al castellà, degudament aumentada.

Dita CARTILLA la forma un volumen en 8.º major de 140 pàginas y s' ven al preu de 6 rals l' exemplar en aquesta impremta.

—

Telegrames

Madrid 7.

La Comissió del Congrés ha introdubit sobre la conversió del Deute, algunes modificacions.

No s' hi inclouenq una edició que proposava l' ministre d' Hisenda que s' feia en lo projecte, modificant la llei de 2 d' Agost del any passat ab relació a un futur empréstit y a la cartera del Banch d' Espanya, y la necessitat de que s' modifiqués l' article relativ a les finançes actualment constituides ab títols dels Deutes que desapareixen pera que en lloc de substituir-les ab títols del Deute en que s' converteixin, segueixin servint de garantia.

Se fixa també com al Banch d' Espanya, la cantitat que percibirà el Banch Hispano Colonial, al terminar la conversió del Deute que se li encarrega.

Lo dictamen fixa un 1 per 100 com premi de la operació.

Lo senyor Urzaiz, que va formar part de la Comissió de pressupostos, ha firmat també l' dictamen, d' acord ab lo senyor Sagasta.

Per això s' crea que l' projecte serà aprobat sense discussió.

—Dihen de Palma de Mallorca que l' governador civil s' ha dirigit al govern interessantlo á favor de la necessitat de que s' concedeixi a las Balears una ampolle descentralització administrativa.

—En lo ministeri de la Guerra s' ha donat curs al indult de pena de mort acordat al Consell de ministres, á favor del soldat repatriat de Cuba.

—Telegrafia de València que l' governador civil, l' alcalde y los representants de las empreses de transvias y los empleats de las mateixas se constituiran ahir en junta permanent fins solucionar la vaga.

—Per més que alguns diputats de les minories diuen que es probable que no marxin les coses com lo govern desitja, s' assegura que es molt possible s' anticipi la clausura de las Corts.

—Segons manifesten de Valladolid, ahir se firmà una escriptura en la qual consta la cessió de terrenys en lo poble de Ataquines pera la construcció d' un barri català.

Lo senyor Russinyol publica una carta en lo periódich «El Norte de Castilla» en la que comenta favorablement los viscas als regionalistes catalans que s' donaren ahir a Ataquines.

La comissió dei Foment del Travall Nacional sertirà avuy pera Rio Seco.

—Se confirma que retirarà sa dimissió lo director general d' Agricultura.

—A Alejandría s' han somés á quarentena las procedencies de Aden, per haverse registrat en l' últim port un cas de part.

Paris 7.

Lo «Daily Telegraph» dia que los boers colocan canons en totas las posicions que ocupan.

—Londres.—Telegrafia el «Standard» desde Osfontein, ab feixa 4 del actual, que los forsos boers se reuneixen baix lo mando del general Joubert y atacan ab freqüència las avanzades ingleses, causant á aquelles algunes pèrdues.

—De Londres comunican que en lo War Office no s' han rebut noves notícies de la guerra.

Això produeix certa inquietut, paig los inglesos creuen que á cada moment han d' arribar despaigs donant compte de noves victòries, y quan no succeeix això posen mala cara.

Per conducte particular s' han rebut varis despaigs que venen á corroborar las notícies ja telegrafides.

En lo ministeri de la Guerra s' están preparant los nous reforsos demandats pel general Robert.

Imp. C. Ferrando, Plaça de la Constitució, 7.

Proximament sortirà "La Ilustració Llevantina"

Revista dezenal d' arts, ciències, literatura y actualitats.

Comprendrà l' moviment intelectual y polítich del mon enter, y, en particular, de Catalunya, València, Mallorca y Rosselló.

Estarà á l' altura de les millors Ilustracions extrangeras.

PASTILLAS ::

Com fluidificants espectorants y treure la TOS

los CARAMELOS PECTORALS del

METJE SALAS

A 150 pesetas caixa

A Reus D. ANTON SERRA, arrabal Santa Anna, núm. 8.

Societat general de transports marítims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Mars de 1900

Línea directa pera 'l Rio de la Plata'

Sortiran de Barcelona directament pera Montevideo y Buenos-Aires los magnifichs y ràpits vapors francesos:

lo dia 11 de Mars lo vapor «Aquitaine»
lo dia 21 de » lo » «Italie»

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Consignataris à Barcelona, RIPOL y C., Plessa de Palacio.—Barcelona.

La societat no té en la seva administració cap estació ni estableciment.

ALTA S ■ ■ ■ ■ ■ **BAIXAS**
pera la contribució

Se 'n venen en la Imprempta d'
aquest diari.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUSSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

Publicacions regionalistes que 's
rèben en aquesta Redacció.

«La Renaixensa», diari de Catalunya, «La Veu de Catalunya», diari de Catalunya, «La Nació Catalana», Quinzenari de Catalunya, «L'Art del Pagés», quinzenari, «L'Aurora», mensual de Catalunya, «Lo Teatro Regional», setmanari de Barcelona.—«La Veu de Montserrat», setmanari de Catalunya, de Vich.—«La Costa de Llevant», setmanari de Catalunya, de Blanes.—«L'Olot», setmanari de Catalunya, de l'Olot.—«Las Cuatre Barres», setmanari de Catalunya, de Vilafranca del Panadès.—«Lo Geronés», setmanari de Catalunya, de Girona.—«La Veu del Vallès», setmanari de Catalunya del Vendrell.—«La Revista Gallega», setmanari de la Coruña (Galicia).—«Euskalduna», «Euskoza», setmanaris de Bilbao (Biscaya).—«El Eco del Guadalope», setmanari de Alcañiz (Aragó).

TUOT PER BALTIMORE

Totjor la s'apreça si è acceptat-estat

escriuressen tots, estigueren estat i altres més. Estatge de estatges estigueren estat de tots, tots els estatges.

REUS.—ARRÉS. A ob obsercat. Les deq. flaqüid

estimugor el s'apreça i estigueren estat en estat ne atres en

Servey dels trens de viatgers

De Mora á Reus

SORTIDA	ARRIBADA
4'49 m.	7'54 m.
5'46 m.	7'01 m.
8'44 m.	12'31 t.
14'02 t.	1'53 t.
5'23 t.	8'48 n.

De Reus á Mora

SORTIDA	ARRIBADA
7'01 m.	9'49 m.
1'26 t.	8'14 t.
3'28 t.	6'29 t.
7'03 n.	10'06 n.
9'23 n.	10'31 n.

De Reus á Barcelona

SORTIDA	ARRIBADA
4'43 m.	tren correu ab cotxes de 1. ^a 2. ^a y 3. ^a classe (1) 8'22 m. Línia Vilanova
4'43 m.	9'44 m. » Vilafranca
7'09 m.	tren exprés ab cotxes de primera classe..... 9'21 m.
4'01 t.	tren de mercançies ab cotxes de 2. ^a y 3. ^a classe 7'34 n.
4'59 t.	tren correu ab cotxes de 1. ^a 2. ^a y 3. ^a classe.... 6'08 t.
6'35 t.	tren mixte ab cotxes de 2. ^a classe (2) ..... 10'13 n.

De Barcelona á Reus

SORTIDA	ARRIBADA
5'25 m.	tren mixte ab cotxes de 2. ^a y 3. ^a classe (3) 10'17 m. Línia Vilafranca
9'51 m.	tren correu ab cotxes de 1. ^a , 2. ^a y 3. ^a classe 1'01 t.
11'15 m.	tren mercançies ab cotxes de 2. ^a y 3. ^a classe 6'35 t.
4'55 t.	tren correu ab cotxes de 1. ^a , 2. ^a y 3. ^a classe 5'34 t.
7'02 t.	tren exprés ab cotxes de 4. ^a classe..... 9'45 n.

(1) Trasport à Sant Vicenç.

(2) Idem à Roda y Sant Vicenç.

(3) Idem à Sant Vicenç y Roda.

Ferrocarril econòmic de Reus á Salou

Servey de trens que regirà desde l'2 d' Octubre de 1899.

Sortidas de Reus.—4'10, 9'00 mati, 2'32, 5'43 tarda.

Sortidas de Salou.—4'56, 10'40 mati, tarda 5'10 y 7'25 nit.

Tranvia á vapor.—Sortidas de la estació: 11'20 y 7'50 nit.—Sortidas del Arrabal: 8'45 mati y 2'50 t.

Reus 26 de Septembre 1899.

OBRA NOVA

Fills ilustres de Reus

DE

Francisco Gras y Elias

3 pesetas exemplar.—Se ven en aqueste Imprenta.